

Studningur til heimaútróður

Tað kom øllum útróðramonnum ógviliga dátt við, tá ið tað frættist, at ein stórur meiriluti av tinginum hevði viðtikið at taka av viðbótina til útróður við dekkbátum. Vit skulu also einans gjaldi í dýrum dómi og ikki fáa eitt oyra í viðbót. Kalla menn hetta fyri rættvísi ella at verja um gagnsmál fiskimanna? Í ongum landi man tað vera hent, at tikið verður frá fiskimonnum tað, teir einaferð hava vunnið. Heldur royna menn ár um ár at vinna meira og bota um kor fiskimanna. Her gongur tað hin vegin. Korini skulu gerast verri. Inntøkur fiskimanna skulu skerjast.

Úr Vágum.

Sandavágur: Skattainntøkan í Sandavági er 1.800.000 kr. — 500.000 kr. meiri enn í fjør. Skatta-prosentin er 8.

Trolarin Venus er farin út at royna undir Føroyum.

Her í bygðini eru trý turkíhús, tvey stór hjá Zacharias Nielsen og J. E. Thomsen og eitt minni, men nútímans hjá P/f, Hjalmar Nielsen.

Sandavágur hevur sum kunnugt í mong ár verið heldur enn ikki eitt vánaligt útróðrpláss. Men nú tykist at fara at verða øðrvísi. Seinasta heyst og í vár hava menn røð hugaliga út og fiskað væl. Flestir nýta instaleringar. Teir kunnu ikki vera úti allar teir dagar, sum dekkbátarnir eru til sjós. Her eru 2 dekkbátar. Menn eru nú eisini farnir at rógva út her við sluppum (línu). Tilsamans kemur væl av fiski á land.

Næsta ár vilja vist allar sluppurnar gera út til útróðurs.

Í Sandavági eru um 700 fólk. Eftir fólkatálinum er Sandavágur óivað tað plássíð í Føroyum, ið hevur flest fœr. Klakksvíkin er kanska at taka undan.

Trolararnir eru ikki færri enn trýggir: Høgfossur, Venus og Tindhólmur.

Av sluppum hava vit: Elisabeth, Dosea, Henry Fremann, Sjólovan, Mary Margreth, Royndin Friða (trolskip).

Motorbátar: Havalðan, Ragnhild. At kalla hvørt hús hevur sín instalering ella árabát.

Havnarviðurskiptini eru tessverri ov illa útgjerd. Her vóru menn ov stuttskygdir, tá ið teir bygdu. Men gjørligt er at bota uppá tey. Her hava Sandavágsmenn eisini krav frammi á tingi. Kann ikki hugsa mær, at tingið visir hetta teirra krav burtur.

Sandavágismaður.

Tað, sum harmar ein mest, er, at oddamennir í Fiskimannafelagnum eru fremstir, tá ið ræður um at skerja livikor okkara. Tað vóru jú Erl. Patursson og Hanus við Høgadalsá, sum í fliggjarnevndini komu við uppskotinum um at minka minstulønina úr 800 kr. um mánaðin niður í 650 kr.

Nú standa hesir somu menn á tingsins røðarapalli og berjast móti áhugamáli útróðramanna. Av grimd berjast teir móti javnaðramonnum, tí teir vilja ikki bert halda fast um viðbótina, men eisini hækka hana, sum rímligt er. Ja, tað fellur ikki væl í oyru okkara, tá ið Hanus við Høgadalsá leikar óður inn á viðbótina, og sigur tingið ikki hava ráð til at veita henda stuðul til útróðramenn, teir fáa nóg mikið, teir hava ikki fyri neyðuni at fáa meira. — Fólka-flokksmenn og sambandsmenn hava verið ringir, men verri eru tjóðveldismenn. Bert eftir 2 tingsetum hava teir verið hovuðsmenn fyri at forkomið føroyska fiskimanninum 150 kr. um mánaðan í minstuløn, viðbótina til útróðramenn og mangt, mangt annað. Teir hava ikki bert verið ein ólukka fyri okkum útróðramenn, men fyri allar fiskimenn, ja, fyri alt samfelagið.

Útróðramaður í Klakksvík.

12 milj. ríkari

Tá ið sambandið við Danmark varð siðið undir krígvum — har undir øll trygging — vildu menn hava alla trygging lagda undir ønsk tryggingarfeløg.

Men sum kunnugt kravdu javnaðarmenn, at landið yvirtók allar rættin til trygging.

Her kom at standa harður bardagi.

Harðastu mótstøðumenn av lands-yvirtøku av tryggingini vóru fólka-flokksmenn og summir sambandsmenn, t. d. løgmaður.

Men úrslitið varð, at javnaðarmenn, sjálvstýrismenn og sambandsmenn vórðu at enda samdir um at lata landið taka tryggingina við at seta eitt tvungið andeilsfelag, «Tryggingarsambandið Føroyar» á stovn.

Hetta tiltakið hevur nú savnað 12 milj. kr., ið annars vildu verið farnar út av landinum — í útlandsk tryggingarfeløg.

Neyvan hevur nakað politiskt tiltak verið so stórtingið, framskygt og gávuríkt sum hetta javnaðarmanna tiltakið.

Landstýrið nýtur tjóðveldið

sum annað gir at fremja mál síni, tá ið tað heldur tað vera politiskt klókt

Undir viðgerðini av landsstýrismálunum helt J. P. Davidsen eina brandtalu og segði millum annað:

Her á tingi er bara ein mótmælisflokkur. Tað er javnaðarflokkurin. Hinir eru allir í einum leypi. Trúgvu ikki, at tjóðveldisflokkurin er nakar mótmælisflokkur. Hansara mótmæli eru bara lótir. Áðrenn nakar veit av og har, ið ein minst kundi vænta tað, spælir hann annað gir til landsstýrismenn, hjálpir landsstýrinum at fremja ógerðir.

Vit minnst, hvussu ið varð við landshandilmálinum.

Hesin stórreypandi flokkur hevði látið sum tað var umráðandi fyri hann at veita sjóvinnuni og Føroyingum biligari livikor. Hann talaði enntá um at keypa biligt til landið.

Men so komu nakrir heilsólumenn inn á ting við einari áheitan, eitt slag av eini adressu, um at taka landshandilin av, so teir kundu fáa innflutningin, skúma flotan.

Sambandsmenn og fólkaflokksmenn vóru, sum maðurin segði, «lutter orek». Teir vóru dystinfús at avreiða djúpastu interessur fólksins, avreiða tær til heilsólumenninar. Teir lovaðu heilsólumonnum at kúba hovið av landshandlinum.

Men hvat segdu tjóðveldismenn?

Orðførarin var Erlendur Patursson. Hann helt, at landshandilin var eitt sosialistiskt reiður, sum átti at verið útrúddað. Har skulu tit siggja fyrri! Krassari enn nakar sambandsmaður og nakar stórkapitalistur.

Landshandilin skuldi avrøkast, rópti hann. Og tá ið málið kom fyri, var hann saman við tjóðveldismonnum við til at avrøkja hann, avtaka hann og geva heilsólumonnum monopolíð mikla.

Og hvussu er úrslitið?

Síðani landshandilin fór, er mjøl, sukur, te, kaffi og allar aðrar húshaldsvörur farnar upp í skýggini. Spyrið húsmøðurnar, spyrið forbrúkararnar, um tann fátæki keypandi parturin av fólkinum er fegin yvir landshandilsins avtøku! Spyrið! Ikki ein tann einasti, sum ikki hevur heilsólumanna- ella keypmanna-interessur, svarar: ja!

Øll banna avtøkuni av landshandlinum.

Hetta var eitt málið, ið tjóðveldisflokkurin var annað girið til landsstýrismenn. Men tað eru so mong onnur mál.

Við kongsjørðini standa teir á springi sum annað gir landsstýrisins.

Í Klakksvíkarmálinum vóru teir annað girið, ið dugdi, og dugnaðu landsstýrinum til muns — og so hætta teir sær at kritisera. Teir, sum vóru við til at heimila landsstýrið og myndugleikarnar at senda boð eftir politinum! Nógv er fyri at hoyra lús hosta og loppu goygja!

Og hvussu var ikki, tá ið javnaðarmenn — og har tori eg at nevna meg sjálfan sum ikki verandi tann aftasta — hovuð hjálpt fiskimonnum at vinna 800 kr. í minstuløn? Hvussu bóru tjóðveldismenn seg tá at? Aftanfyri undir lokinum spældu teir annað girið til landsstýrismenn og komu teimum á mæti, til hjálpar, við at seta uppskot um at lækka minstulønina frá 800 kr. niður í 650. Hetta hevur kostað fiskimonnum fleiri hundrað túsund, ja kanska miljónir. Eg veit ein trolara, har manningin við hesi niðurstøtan hevur mist um 1000 kr. uppá mannin, ella út ímóti 30.000 fyri eitt ár. Hvussu nógvir trolarar, hvussu nógv skip vóru ikki fyri sama misbyttinum. Her smæddust tjóðveldismenn ikki fyri at bíta fiskimenninar — sum teirra formaður varð valdur at verja — á bakið. Er tað lagið, at fiskimenn í dag venda sær frá hesum manni? Teir skilja nú óðamannagerðir hansara. Til tær eru stundir at koma aftur seinni. Handa kontoin, ið eitur brøgd fiskimannafelagsformannsins móti fiskimanninum, verður uppgjørd. Hon er tað ikki enn.

(Framhildið á 4. síðu.)

Nevasláttur

dundi úr veganevndini í tinghúsinum nú ein dagin.

Øregaards og Iversens snjallu reystir rungaðu í høll.

Tað segðist at koma av ravmagnsspæli í Rytuvík.

Hvussu, ið leikur leyk, ør okkum ókunnugt.

Lýsing

Tað verður her gjørt kunnigt, at tann av býráðnum samtykta figgjarætlan yvir inntøkur og útreiðslur hjá Tórshavnar kommunu, Tórshavnar havn og Tórshavnar elektrisitetsverki fyri figgjarárið 1955/56 er til skjals á býráðsskrivstovuni frá 3. til 16. mars 1956.

Tórshavnar býráð, t. 2. mars 1956.